

تلفن همراه در مدرسه، نیمه ممنوع؟!

استفاده از تلفن همراه و بخصوص تبادل اس‌ام‌اس در محیط آموزشی مشکل ساز شده است...

استفاده از تلفن همراه و بخصوص تبادل اس‌ام‌اس در محیط آموزشی مشکل ساز شده است
تلفن همراه در مدرسه، نیمه ممنوع؟!

جام جم آنلاین: دور هم نشسته‌اند؛ تعدادی روی زمین و برخی هم روی نیمکت‌های کنار حیاط. صدای خنده‌شان یکدفعه به هوا می‌رود، از ته دل می‌خندند، چیزی دست به دست می‌شود، برای منم اینو بفرست، خیلی باحال بود... یکی بلند می‌گوید: بچه‌ها حالا اینو گوش کنید... بازهم صدای خنده‌شان به هوا می‌رود؛ حواسشان به اطراف نیست. آه‌های اون چیه دستت پسر؟ یکدفعه صدای خنده قطع می‌شود، همه دست‌ها خشک شده، یک دست سریع داخل جیب می‌رود اما دیر شده و ناظم، گوشی تلفن همراه را دیده، دستش را جلومی‌آورد: بده به من اون ماسماسکو...

آقا تورو خدا دیگه نمی‌یاریم به خدا مال داداشمه... ولی این التماس‌ها اثری ندارد، چون براساس مقررات مدرسه آوردن گوشی همراه به مدارس ممنوع است. ناظم در حالی‌که سه گوشی از جیب‌ها بیرون آورده همه را ضمیمه پرونده انضباطی می‌کند.

این روزها آوردن یا نیاوردن موبایل به مدرسه سوال برانگیز شده است، وسیله‌ای که همیشه نوایش از جیب و کیف دانش‌آموزان به گوش می‌رسد و بتازگی آموزش و پرورش به طور قاطع اعلام کرده آوردن گوشی به مدرسه ممنوع است. سیدعلی یزدیخواه، رئیس آموزش و پرورش شهر تهران در این باره می‌گوید: با توجه به این‌که دانش‌آموزان استفاده نامناسبی از این وسیله دارند، باید از آوردن آن به مدرسه خودداری کنند. او می‌گوید: در جلسات متعدد این مورد به خانواده‌ها اطلاع‌رسانی شده است.

رئیس سازمان آموزش و پرورش شهر تهران اضافه می‌کند: چنانچه دانش‌آموزان از این وسیله استفاده درستی نداشته باشند قطعا به یادگیری دانش‌آموزان لطمه خواهد زد، بنابراین خانواده‌ها نیز باید به این مساله توجه کامل داشته باشند. از موضع مسوولان وزارت آموزش و پرورش، مشکل اصلی مدارس ایران روشن بودن و صحبت کردن با موبایل نیست بلکه محتویات آن، اس‌ام‌اس، بولوتوت و تقلب است و صحبت آهسته با تلفن همراه. بازی، تبادل اس‌ام‌اس و بلوتوت جایگزین بسیاری از بچ‌های دانش‌آموزان در کلاس‌های درس شده است.

برخی از کارشناسان ممنوعیت استفاده از تلفن همراه را غیرممکن می‌دانند و بعضی دیگر نیز به تاسی از مقررات نظام آموزش در سایر کشورها استفاده از این وسیله ارتباطی را محل روند آموزش تلقی می‌کنند.

در حال حاضر اهمیت استفاده یا سوءاستفاده از موبایل در مراکز آموزشی به حدی است که در خیلی از کشورهای توسعه‌یافته به درخواست مدیران و معلمان استفاده از موبایل در مدرسه ممنوع شده و تلاش برای غلبه بر این مشکل، مختص کشورمان نیست. شیوه‌های تقلب پیشرفته در مدارس خارجی توسط موبایل و اخلاص در امر ارزشیابی، مدیران را به فکر چاره انداخته است و برخی هم در داخل و خارج کشور ادعا می‌کنند سیستم مختل کردن ارتباطات موبایل را طراحی کرده و در مدارس، جلسات، محیط‌های حساس، نظامی و غیره تا شعاع 25 متر کارایی دارد.

استفاده غیرضروری از تلفن همراه و بخصوص تبادل اس‌ام‌اس در محیط آموزشی در حالی‌که به مرز هشدار در جهان رسیده است که بر اساس نتایج بررسی‌های انجام گرفته توسط انجمن فیزیوتراپ‌های انگلیس، تلفن‌های همراه از لحاظ ارگانومیکي برای نوشتن بیش از حد پیام کوتاه طراحی نشده‌اند، ممکن است نوشتن بیش از حد اس‌ام‌اس به درد و تورم تاندون‌های انگشت شست و مچ دست منتهی شود.

براساس گزارش خبرگزاری برنا، مشکل اصلی مدارس ایران روشن بودن موبایل و صحبت کردن نیست، بلکه محتویات آن، اس‌ام‌اس، تراک‌های مختلف، فایل‌های متنوع که همگی باعث مشغولیت ذهنی دانش‌آموز و بی‌اثر کردن فرآیند یاددهی و یادگیری خواهد شد و حتی درگیری‌های زیادی برای مدیران، معلمان و والدین به وجود آورده است که باعث فرسودگی و تهی شدن انرژی آنان خواهد شد.

در حال حاضر بررسی‌ها نشان می‌دهد صحبت آهسته با تلفن همراه، بازی، تبادل اس‌ام‌اس و بلوتوت مزاحمت جدی برای معلمان در کلاس‌ها ایجاد می‌کند و گاه معلمان را مجبور می‌کند از افراد بخواهند که تلفن همراه خود را خاموش یا بی‌صدا کنند، اما برای آنهایی که همراه داشتن تلفن همراه از جزوه و کتاب واجب‌تر است گوش شنوایی وجود ندارد.

همچنین برخی از دانش‌آموزان در اوقات بیکاری یا هنگام خسته شدن از کلاس درس! رمزهایی را در میان خود تعریف کرده‌اند به طوری که هزینه‌ها را بشدت پایین می‌آورد مثلاً هنگامی که یک تک زنگ (miss call) برای طرف مقابل می‌اندازند یعنی منتظر بمان می‌آیم یا هنگامی که دو تک زنگ پشت سر هم می‌اندازند یعنی تو برو من نمی‌آیم و به این طریق دیگر نیازی به هزینه پیام کوتاه یا تماس نخواهد بود...

این در حالی است که سیدعلی یزدیخواه، رئیس آموزش و پرورش شهر تهران اعلام کرده است: دانش‌آموز مجاز است که وسایل مرتبط با تحصیل را به مدرسه بیاورد. بر این اساس آوردن گوشی تلفن همراه به مدارس بر اساس آیین‌نامه‌های انضباطی ممنوع است و مدارس نیز اختیار برخورد با این موضوع را دارند، بنابراین اگر والدین به خاطر نگرانی‌های مربوط به مسائل اضطراری بر این موضوع اصرار دارند باید بدانند تمام مدارس از امکانات ارتباطی برخوردارند.

تجربه سایر کشورها

مشکل نظام‌های آموزش در رومانی با وسایل کوچک ارتباطی مانند گوشی‌های همراه فقط اختصاص به ایران ندارد، چندگانگی سیاست این نظام‌ها در سهل‌گیری یا سخت‌گیری استفاده از این وسیله، تقریباً در تمام کشورها دیده می‌شود. بر اساس یک جستجوی اینترنتی، آوردن موبایل به مدارس در همه 192 کشوری که عضو سازمان ملل هستند، ممنوع است. ولی‌الله رضانی، محقق آموزش و پرورش در یک پژوهش نشان داد که در کشورهای مختلف مجازات‌های متنوعی در برخورد با استفاده از تلفن همراه در مدارس در نظر گرفته شده است. در هند و قبرس ثبت در پرونده انضباطی، در قطر یک سال زندان، در کانادا و اسپانیا اخراج از کلاس برای تلفن روشن، در سوئد اخراج در صورت عکاسی یا فیلمبرداری و در استرالیا ضبط گوشی توسط معلم در صورت زنگ خوردن و... . بتازگی مقامات وزارت آموزش و پرورش کشور تاجیکستان که در آسیای مرکزی واقع شده، استفاده از تلفن همراه در مدارس و دانشگاه‌ها را به منظور ارتقای سطح علمی دانش‌آموزان و دانشجویان این کشور، ممنوع اعلام کردند. همچنین استفاده و همراه داشتن تلفن همراه در مدارس مالزی و هند ممنوع اعلام شده و جریمه دارد. همچنین به گفته مقامات تایوانی به دنبال هشدار اخیر سازمان بهداشت جهانی مبنی بر سرطان‌زا بودن استفاده از تلفن همراه، بزودی استفاده از آن در مدارس این کشور ممنوع می‌شود. در برخی کشورهای اروپایی نیز شنیده می‌شود که استفاده از آن در کلاس‌های درس، جریمه و اخراج به دنبال دارد و در محیط کلاس همه گوشی‌ها باید خاموش باشد. مدیر یک دبیرستان در انگلستان یکی از مشکلات اصلی استفاده از موبایل در مدارس را تقلب و ارسال عکس برگه‌های امتحانی برای بیرون از جلسه و دریافت پاسخ توسط عکس جوابیه اعلام کرد! به گزارش خبرگزاری AFP از والدین و مدارس ژاپنی خواسته شده تا از کاربرد موبایل برای کودکان جلوگیری کنند. در پی این تصمیم هیات وزیران در ژاپن اعلام کرد که حتی دانش‌آموزان دبیرستانی نیز در موقع لزوم باید از موبایل استفاده کنند. گفته می‌شود دولت در آینده نزدیک برنامه جلوگیری از استفاده غیربهبینه از تلفن همراه را ارائه خواهد کرد.

سیاست دوگانه

گفته می‌شود با وجود صدور بخشنامه‌های متعدد در آموزش و پرورش همچنان استفاده از تلفن همراه در مدارس مشاهده می‌شود، علت را باید در عدم قاطعیت مدیران مدارس در اجرای این بخشنامه دانست. به گفته امیرحسین کیان، مدیر یک دبیرستان پسرانه براهتی نمی‌توان تشخیص داد کدام یک از بچه‌ها با خود موبایل حمل می‌کنند؟

به عقیده این مدیر مدرسه، نمی‌توان هر روز کیف دانش‌آموزان را برای موبایل جستجو کرد. این امر اثرات بدی بر دانش‌آموز دارد، ضمن این که برخی والدین مصر هستند فرزندشان را با تلفن همراه کنترل کنند و همراه نداشتن آن باعث ایجاد نگرانی در بین خانواده‌ها می‌شود.

منوچهر فضلی خانی، مدیرکل دفتر آموزش راهنمایی وزارت آموزش و پرورش نیز پیش از این با تاکید بر این که نباید استفاده از تلفن همراه را در مدارس ممنوع کرد، گفته بود: اگر این وسیله ارتباطی به درستی هدایت شود می‌تواند به عنوان فناوری جدیدی مورد استفاده نظام آموزشی قرار گیرد.

به گفته وی، اگر بخواهیم آن را ممنوع کنیم و مانع استفاده از آن در مدارس شویم وقتی که این فناوری در سال‌های آینده به یک گول تبدیل شود، دوباره مجبور می‌شویم که در قوانین خود تجدید نظر کنیم. پس بهتر است که اصل تکنولوژی تلفن همراه را زیر سوال نبریم و با در نظر گرفتن نکات مثبت و منفی آن، تصمیم مناسبی درباره آن اتخاذ کنیم.

علي کریمی فیروزجایی، رئیس کمیته آموزش و پرورش مجلس، درخصوص آسیب‌ها و مضرات ورود تلفن همراه توسط دانش‌آموزان به محیط‌های درسی معتقد است: تمام تکنولوژی‌های جدید از جمله تلفن همراه برای رفع نیازهای افراد، طراحی و تولید شده است، اما در حال حاضر باید شرایط را بررسی و سبک و سنگین کنیم که آیا ضرورتی وجود دارد که یک دانش‌آموز در زندگی شخصی و برای رفع نیازهایش از تلفن همراه استفاده کند یا خیر؟

وي با اشاره به برخي از مضرات استفاده مداوم دانش‌آموزان از تلفن همراه با ورود آن به محیط‌های آموزشی می‌گوید: همراه داشتن و استفاده از تلفن همراه در مدارس موجب اختلال در تمرکز ذهني دانش‌آموزان می‌شود، چرا که فرآیند یادگیری و یاددهی، نیازمند وجود يك فضای آرام و ساکت و تمرکز ذهني کافي است؛ علاوه بر آن، امروز برخي تهدیدها و تبعات اجتماعي و فرهنگي نیز بر تلفن همراه مترتب است، به گونه‌اي که اکثریت بالایی از افراد، با توجه به وجود امکاناتي مانند بلوتوث و پیام کوتاه از موبایل استفاده‌های غیرتربيتي می‌کنند. بنابراین با توجه به این تهدیدها، بردن تلفن همراه به محیط آموزشی و کلاس درس به صلاح دانش‌آموزان نیست. این نماینده مجلس تصریح می‌کند: مدافعان این ایده باید پاسخ دهند که بردن تلفن همراه به محیط آموزشی چقدر برای دانش‌آموزان مفید است و کدام نیاز یا هدف آموزشی آنها را برطرف می‌کند؟ لذا مدیران مدارس برای اجرای بهتر این آیین‌نامه که مصوبه شوراي عالی آموزش و پرورش است، باید اقدام جدي کنند. وي در عین حال تأکید می‌کند: اجرای این آیین‌نامه نیازمند بسترسازي فرهنگي و تربيتي است و باید به جاي کارهاي صرفا سلبی و قهری، نوعي آگاه‌سازي و اطلاع‌رسانی نیز از جانب مربیان پرورشی و معلمان به دانش‌آموزان و خانواده‌های آنان درخصوص آسیب‌ها و تبعات ورود تلفن همراه به مدارس صورت گیرد.

این سخنان در حالی بیان می‌شود که آموزش و پرورش تنها بر اصل کلي ممنوعیت استفاده از تلفن همراه در مدرسه تأکید می‌کند و هیچ سازوکاری برای برخورد با متخلفان ارائه نکرده است. عده‌ای از والدین تلفن همراه را وسیله‌ای برای آگاهی از سلامتی فرزندانشان می‌دانند که این امر آرامش روانی آنان را فراهم می‌کند. از سویی هنوز هیچ فرهنگسازي برای استفاده از این وسیله در سطح جامعه و مدارس صورت نگرفته و این امر، مدارس را با بلاتکلیفی روبه‌رو کرده است.

دور دنیا

مجازات استفاده از تلفن همراه در مدارس برخی کشورها:

- هند و قبرس: ثبت در پرونده انضباطي

- کانادا و اسپانیا: اخراج از کلاس درس

- سوئد: اخراج از مدرسه به دلیل عکاسي یا فیلمبرداری

- استرالیا: حق ضبط گوشي توسط معلم در کلاس درس

- تایوان: ممنوع، به دلیل سرطان‌زایی برای دانش‌آموزان

- تاجیکستان: ممنوع. به دلیل تاثیر در افت تحصیلی دانش‌آموزان

کتایون مصري / گروه جامعه